

NTFR 2017/1698 Religieuze instelling is een besloten gemeenschap en geen anbi

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 26 april 2017, nr. 16/1095

Belastingjaar/tijdvak	2009	<input type="checkbox"/> Brondocument
Trefwoorden	algemeen nut, kerkgenootschap, openbaar toegankelijk	
Wetsartikelen	Wet IB 2001-art. 6.33 AWR-art. 5b BW-art. 2:2 Uitv.reg. IB 2001-art. 41a	
Auteur	dr. D. Molenaar	
ECLI	ECLI:NL:RBZWB:2017:2603	

Samenvatting

Belanghebbende is een religieuze instelling. Belanghebbende heeft als doel gemeenschappelijke godsverering door leden van belanghebbende, het houden van kerkdiensten en het aanbieden van levenslessen. De (aspirant)leden van belanghebbende vormen tezamen geestelijke families, genaamd cirkels. Binnen de cirkels worden sociaal-maatschappelijke verantwoordelijkheden jegens elkaar genomen. Dit betreft onder meer opvang van bejaarden en ziekenzorg. Een cirkel omvat maximaal 100 (aspirant)leden. Blijkens de beleidsplannen wordt de doelstelling van belanghebbende bereikt door het houden van openbare erediensten, het bieden van begeleiding en ondersteuning in religieuze beleving, het uitdragen van de Deodictische geloofsleer, het oprichten en inrichten van cirkels en het uitzenden van leden met een missionaire opdracht. De inspecteur heeft op 2 april 2015 de anbi-status van belanghebbende ingetrokken met terugwerkende kracht vanaf 31 december 2009. De rechtbank oordeelt dat dit terecht is gebeurd. De erediensten hebben feitelijk geen openbaar karakter. Geïnteresseerden voor de erediensten dienen zich via e-mail aan te melden bij belanghebbende omdat plaats en tijdstip van de erediensten niet bekend worden gemaakt. Volgens de rechtbank vormt belanghebbende een besloten gemeenschap waartoe derden niet zomaar kunnen toetreden. Belanghebbende heeft niet aannemelijk gemaakt dat zij voor meer dan 90% het algemeen nut nastreeft.

(Beroep ongegrond.)

Commentaar

Is deze religieuze instelling inderdaad een besloten gemeenschap? Het lijkt mij van niet, want er wordt gesproken over aspirant-leden en gasten, dus klaarblijkelijk komen er mensen van buiten naar de erediensten. Dat tijden en plaatsen van die erediensten niet openbaar worden gemaakt komt door nare ervaringen met ordeverstoringen en het lijkt mij redelijk dat deze instelling aan nieuwkomers vraagt om zich per e-mail te melden. Na een lichte screening lijken ze dan gewoon welkom te zijn. Het beleidsplan van de instelling schrijft dat er een groeiende belangstelling van gasten en aspiranten is, waardoor er nieuwe cirkels zullen worden opgericht. En er is een website, dus de instelling presenteert zich met haar geloofsleer wel naar buiten, anders dan de rechtbank aan het eind van r.o. 4.8 veronderstelt.

Eerlijk gezegd zie ik niet zoveel verschil met reguliere kerken in Nederland. Kan je zomaar binnenlopen bij een katholieke, protestantse of daarvan afgesplitste kerk? Die erediensten worden wel aangekondigd, maar er staan toch echt medewerkers aan de deur om te bekijken of niet de verkeerde mensen binnenkomen. Ook bij die kerken draait het vooral om de erediensten en de ondersteuning van de eigen leden en wordt het geloof meestal niet naar buiten uitgedragen. Dus als deze uitspraak van de rechtbank zou worden gevolgd, zou het ook daar alleen maar om de eigen kring gaan.

Ik neem aan dat dit een kerkgenootschap overeenkomstig art. 2:2 BW is, alhoewel dat niet duidelijk wordt genoemd bij de feiten van deze uitspraak. Het lijkt mij dat het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) hier van belang kan zijn, want dat heeft een convenant met de Belastingdienst over de anbi-status van kerkgenootschappen gesloten. Met enige hulp van het CIO moet een kerkgenootschap zich zo kunnen organiseren dat aan de voorwaarden voor de groepsbeschikking voor de anbi-status wordt voldaan. Als deze religieuze instelling daar gebruik van maakt zou een gerechtelijke procedure verder niet nodig hoeven te zijn.

Intrigerend aan deze uitspraak vind ik ten slotte dat in 2010 en 2011 erg hoge bedragen aan advocaatkosten werden gemaakt, in verhouding tot de jaarlijkse budgetten. Maar r.o. 2.6 maakt verder niet duidelijk waar dat voor nodig was.

[1] Dr. D. Molenaar is werkzaam bij All Arts Belastingadviseurs en verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.